

Formalment aquesta teoria fóra possible, car el mossàrab conserva el grup MB, i la -c- intervocàlica com a sorda, rebutja els grups de tres consonants i assimila normalment la e àtona a una o del mateix mot: un resultat *umbolico 'llobmbrífol' seria doncs a esperar en mossàrab, i la forma del mot es prestava a un fals anàlisi com *un bolic(o). Però des del punt de vista semàntic i lexicològic és una idea tan rebuscada que s'ha de rebutjar, sense pensar-s'hi gaire més: ni tan sols ens consta que el melic sigui prou prominent i conspicu en casos així per donar peu a semblant metonímia, ni que el fet biològic tingui el mínim de freqüència perquè tal hipòtesi sigui digna de discussió. Si la consigno ací és només «en désespoir de cause», i amb vistes a la possibilitat que una documentació, avui desconeguda, reforçés molt els indicis de mossarabisme, o que dades folkloriques demostrassin que fenòmens tan extraordinaris colpiren tant la imaginació dels valencians, balears i moriscos que es pogui sotmetre tal hipòtesi a revisió; la suggerència que uns parts tan extraordinaris s'haguessin presentat en prolífiques truges i així s'hagués popularitzat entre carnisseres i gent de boqueria aquell nom per a un embolcall disforme de carns i altres objectes alimentaris, no té prou pes per debilitar el nostre escepticisme.

No crec, en canvi, que puguem desnonar a la lleugera la idea que aquí s'apliqui una experiència que tan sovint s'ha presentat a la investigació etimològica, especialment en les terres ultra-conservadores dels Pirineus, dels Alps i de les muntanyes ibèriques. La fonètica ens forçava a rebutjar com a impossible una etimologia llatina o germànica o grega, però ha acabat per trobar-se la solució en una llengua indoeuropea pre-romana, que presentava el suposat mot bàsic en una forma fonètica o sufixal distinta, que ja no impedeix la idea i ens lleva els escrúpols fonètics (lleon. *cueltmo*, hispano-portuguès *cantiga*, cat. *BAST, TÒFONA, REC*) i semàntics (recordem el cas de *PORT* 'pas de muntanyes' i d'altres). Si *bolic* no pot sortir de la família de *VOLVERE* —o ens resignem a admetre que la nostra tasca d'etimòlegs és un frívol joc d'endevinaires—, potser pot venir d'una forma de la mateixa arrel indoeuropea en una altra llengua de la gran família, el cèltic o el sorotàptic. Justament el sufix -ICCO- donava ja a pensar en aquest sentit, car és ben coneguda i copiosament documentada la seva presència en les romanalles del cèltic continental i és ben sabut que sota aquest substrat continental hi ha una lludriguera de lígurs i sorotàptes (d'ací ve també el sufix cat. *-ic*, cast. *-ico*, amb un valor diminutiu que no seria pas l'únic d'aquest element).

No costa posar de relleu que si hi ha una arrel de caràcter universal en les llengües indoeuropees, i amb la més vària multiplicitat en el seu descabdellament pertot, és l'arrel *VEL/VOL-*, que va donar el llatí *volvere*. I això, tant en la forma simple, com en les amplifícacions *VELU-* (*volvere*, *felúw*, etc.) o *VELD-*, *VELT-*, *VELS-*, *VOLG-*, etc., veg. Pok., *IEW*, 1140-44; Walde-H. II, 832-5. Justament els sentits dels derivats

d'aquesta arrel, i llur radicació geogràfica, coincideixen ben sovint amb els propis per explicar *bolic*: recordem que l'alt-it. *valige* (després canviat en l'italià *valigia* i des d'ací propagat al fr. *valise* i a tantes llengües d'Europa) postula un cisalpi (cèltic o sorotàptic) *VALISI-* (com vaig demostrar en el *DCEC*, s. v. *valija*), lit. *veliu*, *velti*, 'enredar o enllaçar fils o cabells', lit. *ap-valius* i proto-eslau **ob-vli-* (paleosl. *oli*) 'rodó', paleosl. *valiti* 'fer rodolar', gòt. *walwjan*, id. *walijan* 'rebolcar-se', cèlt. comú *VEL/VOL-* (irl. ant. *fillim* «slecto», *fulumain* «volubilis», ky. *olwyn* 'roda'), ll. *vola* 'volta, cúpula, indret balmat, clot de la mà', *volva* 'ou-de-reig', 'matriu', homèric *φοῦλος* 'arriatat', 'llanós', gr. *φελώνη* 'cistella entreteixida', lacònic *βήλημα* 'barratge o presa en un riu', scr. *vihóti* 'embolca, cobreix, abraça', *valitáh* 'vinclat, girat', *úlva-* 'bolic de l'embrió, matriu', gr. *ἐφέλεός* 'embolic de budells', *φέλυτρον* 'embolcall, funda', lit. *váltis* 'malla, xarxa', rus *vóloiti* 'fibrà, fil', hispano-cèltic *VALO-* 'enclòs, mural·la' (veg. la meua etimologia d'*Arévalo* i *Andévalo*, en *ZCPH* i *Top. Hesp.*).

En fi hi ha una forma *VELIK-*, amb formació sufixal o amplifícació, si no ben igual, semblant a la de *bolic*: irl. mj. *falach* 'anella' *VELIK-*, gr. *φέλικη* 'sàlic (arbut de vares entortolligades)' (d'on el nom de l'Helicon clàssic), ags. *welig* id. (> angl. *willow*), gr. *φέλιξ* 'embolicar', 'cèrcol', 'hèlix' (d'on *ἐλλισσω* < *φέλικω* 'jo faig rodolar'). Vegeu encara més dades cèltiques i indoeuropees en el meu citat article sobre *valija*.

Notem que d'aquests mots, de forma i sentit afins, alguns pertanyen al cèltic (o al germ. o italià), però encara més se'n troben en llengües orientals o centro-orientals de la gran família, el balto-eslau, el grec i l'indoïrani. Potser, doncs, seria un mot sorotàptic o sorot.-lígur més aviat que cèltic,² aquest **VELIKRO-* que estem sospitant com a ètomon del nostre *bolic*. I és ben clar que la *b-* davant *o*, podia perfectament sortir d'una *ϕ-*, cf. *BOLCAR*, *BUIT*, *BRANCA*.

Que això és una suposició molt hipotètica no ho nego. Al contrari, continuo creient que no podem descartar l'explicació de *bolic* com a derivat de *bola*. No deixa d'haver-hi algun mot que es podria invocar com a paral·lel: en el gascó girondí *boulique* «petite boule» (amb un derivat *boulicà* «rouler comme une boule») en el parlar de La Teste de Buch (Moureau), aranes *bòla* 'boll dels cereals'; si no els dono amb gaire confiança com a proves d'aquesta etimologia romànica de *bolic* és justament perquè tampoc no estic convençut que no tinguem ací altres representants de l'arrel sorotàptica que hem suposat. Però al capdavant la hipòtesi que en el català del S. XIII portat a Mallorca coexistissin les dues formes *bola* i *bolla*, que d'aquella es derivés *bolic*, i després aquella variant quedés antiquada a les Illes i generalitzada en el Continent, per un de tants miratges lingüístics, es pot qualificar de complicada però no pas d'inconcebible. A desgrat de tot, potser un origen pre-romà s'ha de mirar ja des d'ara com a més versemblant.

DERIV.: *Bolicaire*. *Bolicot*. *Bòlica* 'home informal, embolcaire' [c. 1780, en una cançó popular sobre el